

Käyttöturvallisuustiedote

Tulostuspäivä 22.09.2015

1907/2006/EY:n, artiklan 31 mukaisesti

Revisio: 21.04.2015 Versionumero 1

KOHTA 1: Aineen tai seoksen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot**· 1.1 Tuotetunniste****· Kauppanimi: Ballpen Ink Black****· Tuotenumero: 100000002391 ·****Rekisterinumero**

Tämän musteen aineosat on esirekisteröity 1907/2006/EY:n (REACH) mukaisesti

· 1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella

Tällaisia käyttöjä ei ole tunnistettu tällä hetkellä

· Aineen tai seoksen käyttö kuulakärkikynän muste**· 1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot****· Valmistaja/toimittaja:**

LYRECO

RUE DU 19 MARS

59770 MARLY

FRANCE

0033 (0) 327236400

msds@lyreco.com

· 1.4 Hätäpuhelinnumero:

0033 (0) 327236400

Vain toimistoaikana

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY:n, artiklan 31 mukaisesti

Tulostuspäivä 22.09.2015

Revisio: 21.04.2015 Versionumero 1

Kauppanimi: Ballpen Ink Black**SECTION 2: Hazards identification**

- **2.1 Classification of the substance or mixture**
- **Classification according to Regulation (EC) No 1272/2008**

GHS05 corrosion

Eye Dam. 1 H318 Causes serious eye damage.

GHS09 environment

Aquatic Acute 1 H400 Very toxic to aquatic life.

Aquatic Chronic 1 H410 Very toxic to aquatic life with long lasting effects.

GHS07

Skin Sens. 1 H317 May cause an allergic skin reaction.

STOT SE 3 H335 May cause respiratory irritation.

- **2.2 Label elements**
- **Labelling according to Regulation (EC) No 1272/2008**
The product is classified and labelled according to the CLP regulation.
- **Hazard pictograms**

GHS05

GHS07

GHS09

- **Signal word** *Danger*
- **Hazard-determining components of labelling:**
C. I. Solvent Black 46
- **Hazard statements**
H318 Causes serious eye damage.
H317 May cause an allergic skin reaction.
H335 May cause respiratory irritation.
H410 Very toxic to aquatic life with long lasting effects.
- **Precautionary statements**
P261 Avoid breathing dust/fume/gas/mist/vapours/spray.
P273 Avoid release to the environment.

(Contd. on page 2)

EU

(Jatkuu sivulta 1)

P272 Saastuneita työvaatteita ei saa viedä työpaikalta.

P391 Valumat on kerättävä.

P302+P352 JOS AINETTA JOUTUU IHOLLE: Pese runsaalla vedellä.

P501 Hävitä sisältö/pakkaus paikallisten/alueellisten/kansallisten/kansainvälisten määräysten mukaisesti.

- **2.3 Muut vaarat**
- **PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**
- **PBT:** Ei sovellettavissa.
- **vPvB:** Ei sovellettavissa.

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY:n, artiklan 31 mukaisesti

Tulostuspäivä 22.09.2015

Revisio: 21.04.2015 Versionumero 1

KOHTA 3: Koostumus ja tiedot aineosista· **3.2 Kemikaalin ominaispiirteet: Seokset**

Seuraavien aineiden seos, joka sisältää vaarattomia aineita ja väriaineita. · **Kuvaus:**
Seuraavassa mainittujen aineiden seos, johon on lisätty vaarattomia aineita.

· **Vaaralliset aineosat:**

CAS: 122-99-6 EINECS: 204-589-7	2-fenoksietanoli ⚠ Vältön myrk. 4, H302; Ärs. silmiä 2, H319	25 - 50 %
CAS: 65113-55-5 EINECS: 265-449-9	C. I. Solvent Black 46 ⚠ Vaur. silmiä 1, H318; ⚠ Vesieliö, lyhytaikainen 1, H400; ⚠ Vesieliö, pitkäaikainen 1, H410; Herk. ihoa 1, H317; STOT SE 3, H335	25 - 50 %
CAS: 100-51-6 EINECS: 202-859-9	Bentsyylialkoholi ⚠ Vältön myrk. 4, H302; vältön myrk. 4, H332; Ärs. silmiä 2, H319	10-25%

· **Lisätietoja:** Katso mainittujen vaaralausekkeiden sanamuoto kohdasta 16.

*

KOHTA 4: Ensiaputoimenpiteet· **4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus ·****Kun tuotetta on hengitetty:**

Vie henkilö raittiiseen ilmaan; hakeudu lääkäriin.

Jos henkilö on tajuton, aseta hänet tukevasti kylkiasentoon kuljetusta varten.

· **Kun tuotetta on joutunut iholle:** Pese välittömästi runsaalla vedellä ja saippualla ja huuhtelee hyvin.

· **Kun tuotetta on joutunut silmiin:** Huuhtelee avoimena olevaa silmää useita minuutteja juoksevan veden alla. Hakeudu sitten lääkäriin.

· **Kun tuotetta on nielty:** Jos oireet eivät häviä, hakeudu lääkäriin.

· **4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

· **4.3 Mahdollisesti tarvittavaa vältöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

*

KOHTA 5: Palontorjuntatoimenpiteet· **5.1 Sammutusaineet**

· **Sopivat sammutusaineet:** Käytä ympäristöolosuhteisiin sopivia palonsammutusmenetelmiä.

· **5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

· **5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet**

· **Suojaimet:** Ei vaadi erikoistoimenpiteitä.

Käyttöturvallisuustiedote**KOHTA 6: Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä**

- **6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa** Käytä suojavaatetusta.
- **6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet:**
Ilmoita asianmukaiselle viranomaiselle, jos tuotetta joutuu vesistöön tai viemäristöön. Ei saa päästää viemäristöön eikä pinta- tai pohjaveteen.
- **6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja välineet:**
Ime nestettä sitovalla aineella (hiekillä, piimaalla, happoa sitovilla aineilla, yleissitovilla aineilla, sahanpurulla). Varmista riittävä ilmanvaihto.
- **6.4 Viittaukset muihin kohtiin**
Katso turvallista käsittelyä koskevat tiedot kohdasta 7.
Katso henkilönsuojaimia koskevat tiedot kohdasta 8.
Katso hävitystiedot kohdasta 13.

*

KOHTA 7: Käsittely ja varastointi

- **7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet**
Varmista hyvä ilmanvaihto/ilmanpoisto työpaikalla.
Estä aerosolien muodostuminen.
- **Tietoa tulipalolta ja räjähdyksiltä suojautumisesta:** Ei vaadi erikoistoimenpiteitä.

(Jatkuu sivulla 3)

*

EU

(Jatkuu sivulta 2)

- **7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät toimenpiteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet** · **Varastointi:**
- **Varastoilta ja vastaanottotiloilta edellytetyt vaatimukset:** Ei erityisiä vaatimuksia.
- **Tietoa varastoimisesta yhdessä yhteisessä varastossa:** Ei tarvita.
- **Lisätietoja säilytysolosuhteista:** Säilytä tiiviisti suljettuna.
- **7.3 Erityinen loppukäyttö** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

Kauppanimi: Ballpen Ink Black

KOHTA 8: Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

- **Lisätietoja teknisten tilojen suunnittelusta:** Ei lisätietoja; katso kohta 7.
- **8.1 Valvontaa koskevat muuttujat**
- **Aineosat, joiden raja-arvot edellyttävät valvontaa työpaikalla:**
Tuote ei sisällä merkittävässä määrin aineita, joita täytyy valvoa työpaikalla niiden kriittisten arvojen tähden.
- **Lisätietoja:** Valmistamisen aikana voimassa olevia luetteloja käytettiin perustana.
- **8.2 Altistumisen ehkäiseminen**
- **Henkilönsuojaimet:**
- **Yleiset suojaus- ja hygieniatoimet:**
Pidä loitolla elintarvikkeista, juomista ja rehusta.
Poista välittömästi kaikki likaantuneet ja kontaminoituneet vaatteet.
Pese kädet ennen taukoja ja työn lopussa.
Varo aineen joutumista silmiin.
- **Hengityksensuojaus:**
Jos altistuminen on lyhytaikaista tai tuotteen määrä on alhainen, käytä suodattimellista hengityksensuojainta. Jos altistuminen on voimakasta tai kestää pitempään, käytä painesäiliöllä varustettua hengityskonetta.
- **Käsien suojaus:**

Suojakäsineet

Käsinemateriaalin on oltava läpäisemätön ja suojattava tuotteelta/aineelta/valmisteelta. Testien puuttumisen tähden emme voi antaa suosituksia tuotteelle / valmisteelle / kemialliselle seokselle sopivasta käsinemateriaalista.

Käsinemateriaali valitaan ottaen huomioon läpäisyajat, leviämismopeudet ja hajoaminen

- **Käsinemateriaali**
Sopivien käsineiden valinta ei riipu ainoastaan materiaalista, vaan myös muista laadun merkeistä, ja eri valmistajilla on eri valintamenetelmät. Koska tuote on useista aineista koostuva valmiste, käsinemateriaalin antamaa suojautusta ei voida laskea etukäteen, ja se on siksi tarkistettava ennen käyttöä. • **Käsinemateriaalin läpäisy aika**
Suojakäsineiden valmistajan on määritettävä käsineiden tarkka läpäisy aika, jota on noudatettava. •
- **Silmien suojaus:**

Tiiviit suojalasit

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY:n, artiklan 31 mukaisesti

Tulostuspäivä 22.09.2015

Revisio: 21.04.2015 Versionumero 1

Kauppanimi: Ballpen Ink Black

KOHTA 9: Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

· 9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia

koskevat tiedot · Yleiset tiedot · Ulkonäkö:

Olomuoto:

Neste

Väri:

musta

· Haju:

Tuotekohtainen

· Hajukynnys:

Ei määritetty.

· Tärkeitä tietoja terveyden ja ympäristön suojaamisesta ja turvallisuudesta.

-

· pH-arvo 20 °C:ssa:

6

· Tilan muutos

Sulamispiste ja sulamisarvo:

Ei määritetty. Kiehumispiste ja

kiehumisarvo: 205 °C

· Leimahduspiste:

101 °C

(Jatkuu sivulla 4)

EU

(Jatkuu sivulta 3)

· Syttyvyys (kiinteät aineet, kaasut): Ei sovellettavissa.

· Syttymislämpötila:

435 °C

· Hajoamislämpötila:

Ei määritetty.

· Itsesyttymislämpötila:

Tuote ei ole itsestään syttyvä.

· Räjähdyksvaara:

Ei määritetty.

· Räjähdyksrajat:

Alaraja:

1,3 til.-%

Yläraja:

13,0 til.-%

· Höyrynpaine 20 °C:ssa:

0,1 hPa

· Tiheys 20 °C:ssa:

1,15 g/cm³

· Suhteellinen tiheys

Ei määritetty.

· Höyryntiheys

Ei määritetty.

· Haihtumisnopeus

Ei määritetty.

· Liukoisuus ja sekoittuvuus veteen:

Ei sekoitu tai vaikea sekoittaa.

· Jakautumiskerroin (n-oktanoliv/vesi):

Ei määritetty.

· Viskositeetti:

Dynaaminen 20 °C:ssa:

16000 mPa

Kinemaattinen:

Ei määritetty.

· Liuotinsisältö:

Orgaaniset liuottimet:

46,6 %

Kiintoainesisältö:

50,1 %

· 9.2 Muut tiedot

Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

KOHTA 10: Stabiilisuus ja reaktiivisuus

· 10.1 Reaktiivisuus Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

· 10.2 Kemiallinen stabiilisuus

· Lämpöhajoaminen / vältettävät olosuhteet:

Määrittelyjen mukaan käytettynä tuote ei ole hajoava.

· 10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus Ei tunnettuja vaarallisia reaktioita.

· 10.4 Vältettävät olosuhteet Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

· 10.5 Yhteensopimattomat materiaalit: Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

· 10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet: Ei tunnettuja vaarallisia hajoamistuotteita.

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY:n, artiklan 31 mukaisesti

Tulostuspäivä 22.09.2015

Revisio: 21.04.2015 Versionumero 1

KOHTA 11: Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

- **11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista**
- **Välitön myrkyllisyys**

- **Luokitusta koskevat LD/LC50-arvot:**

122-99-6 2-fenoksietanoli

Suun kautta	LD50	2740 mg/kg (rotta)
-------------	------	--------------------

- **Ensisijainen ärsyttävä vaikutus:**
- **Ihosoövyttävyyys/ärsytys** Käytettävissä olevien tietojen perusteella luokituskriteerit eivät täyty. • **Vakava silmävaurio/ärsytys** Aiheuttaa vakavia silmävammoja.
- **Hengitysteiden tai ihon herkistyminen** Saattaa aiheuttaa allergisen reaktion iholla.
- **CMR-vaikutukset (syöpää ja mutaatioita aiheuttavat sekä lisääntymiselle vaaralliset vaikutukset)**
- **Sukusolujen perimää vaurioittavat vaikutukset** Käytettävissä olevien tietojen perusteella luokituskriteerit eivät täyty.
- **Syöpää aiheuttavat vaikutukset** Käytettävissä olevien tietojen perusteella luokituskriteerit eivät täyty.
- **Lisääntymiselle vaaralliset vaikutukset** Käytettävissä olevien tietojen perusteella luokituskriteerit eivät täyty.
- **Elinkohtainen myrkyllisyys - kerta-altistuminen** Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.
- **Elinkohtainen myrkyllisyys - toistuva altistuminen** Käytettävissä olevien tietojen perusteella luokituskriteerit eivät täyty.
- **Aspiraatiovaara** Käytettävissä olevien tietojen perusteella luokituskriteerit eivät täyty.

*

KOHTA 12: Tiedot vaarallisuudesta ympäristölle

- **12.1 Myrkyllisyys**
- **Myrkyllisyys vesieliöille:** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.
- **12.2 Pysyvyys ja hajoavuus** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.
- **12.3 Biokertyvyys** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.
- **12.4 Liikkuvuus maaperässä** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

(Jatkuu sivulla 5)

*

Käyttöturvallisuustiedote

Tulostuspäivä 22.09.2015

1907/2006/EY:n, artiklan 31 mukaisesti

Revisio: 21.04.2015 Versionumero 1

Kauppanimi	Ballpen Ink Black
-------------------	--------------------------

(Jatkuu sivulta 4)

- **Ympäristöön kohdistuvat myrkylliset vaikutukset:**
- **Huomautus:** Erittäin myrkyllinen kaloille
- **Muut tiedot vaarallisuudesta**

ympäristölle:

- **Yleiset huomautukset:**

Vesivaaraluokka 2 (saksalainen säännös) (itsearviointi): vaarallista vedelle Tuotetta ei saa päästää pohjaveteen, vesistöön eikä viemäristöön. Vaaraksi juomavedelle, jos pieniäkin määriä pääsee vuotamaan maahan.

Myrkyllinen myös vesistöjen kaloille ja planktonille.

Erittäin myrkyllinen vesieliöille • **12.5 PBT- ja vPvB-**

arvioinnin tulokset • **PBT:** Ei sovellettavissa.

- **vPvB:** Ei sovellettavissa.

- **12.6 Muut haitalliset vaikutukset** Muita soveltuvia tietoja ei ole saatavissa.

KOHTA 13: Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

- **13.1 Jätteiden**

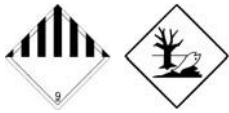
käsittelymenetelmät • **Suositus**

Ei saa hävittää talousjätteen mukana. Tuotetta ei saa päästää viemäristöön.

- **Puhdistamaton pakkaus:**

- **Suositus:** Hävitettävä virallisten säännösten mukaisesti.

KOHTA 14: Kuljetustiedot

• 14.1 YK-numero	
• ADR, IMDG, IATA	UN3082
• 14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi	
• ADR	3082 YMPÄRISTÖLLE HAITALLINEN AINE, NESTE, N.O.S. (triaryylimetaaniväriaine, musta)
• IMDG	YMPÄRISTÖLLE HAITALLINEN AINE, NESTE, N.O.S. (triaryylimetaaniväriaine, musta), MERIÄ SAASTUTTAVA AINE
• IATA	YMPÄRISTÖLLE HAITALLINEN AINE, NESTE, N.O.S. (triaryylimetaaniväriaine, musta)
• 14.3 Kuljetuksen vaaraluokka	
• ADR	
	
• Luokka	9 (M6) Sekalaiset vaaralliset aineet ja tavarat.
• Merkintä	9
• IMDG, IATA	
	
• Luokka	9 Sekalaiset vaaralliset aineet ja tavarat.
• Merkintä	9
• 14.4 Pakkausryhmä	
• ADR, IMDG, IATA	III
• 14.5 Ympäristövaarat:	Tuote sisältää ympäristölle vaarallisia aineita: triaryylimetaaniväriaine, musta
• Meriä saastuttava aine:	Kyllä
• Erityismerkintä (ADR):	Symboli (kala ja puu)
• Erityismerkintä (IATA):	Symboli (kala ja puu)
• 14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle	Varoitus: Sekalaiset vaaralliset aineet ja tavarat.
• Vaarakoodi (Kemler):	90
• EMS-numero:	F-A,S-F
• 14.7 Kuljetus irtolastina Marpol-sopimuksen liitteen II ja IBC-säännösten mukaisesti	Ei sovellettavissa.

(Jatkuu sivulla 6)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY:n, artiklan 31 mukaisesti

Tulostuspäivä 22.09.2015
Revisio: 21.04.2015 Versionumero 1
EU

Kauppanimi: Ballpen Ink Black

KOHTA 15: Lainsäädäntöä koskevat tiedot

- 15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai lainsäädäntö · Kansalliset säännökset:
- Tekniset ohjeet (ilma):

Luokka	%-osuus
NK	25-50
- Vesivaaraluokka: Vesivaaraluokka 2 (itsearviointi): vaarallinen vedelle.
- 15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi: Kemikaaliturvallisuusarviointia ei ole tehty.

(Jatkuu sivulta 5)

· Kuljetus/Lisätietoja:	
· ADR	
· Rajoitetut määrät (LQ)	5L
· Erivapausmäärät (EQ)	Koodi: E1
Suurin nettomäärä sisäpakkausta kohden: 30 ml
Suurin nettomäärä ulkopakkausta kohden: 1000 ml
· Kuljetusluokka	3
· Tunnelin rajoituskoodi	E
· IMDG	
· Rajoitetut määrät (LQ)	5L
· Erivapausmäärät (EQ)	Koodi: E1
Suurin nettomäärä sisäpakkausta kohden: 30 ml
Suurin nettomäärä ulkopakkausta kohden: 1000 ml
· YK:n "mallisäännös":	UN3082, YMPÄRISTÖLLE VAARALLINEN AINE, NESTE, N.O.S. (triaryylimetaaniväriaine, musta), 9, III

KOHTA 16: Muut tiedot

Nämä tiedot perustuvat nykyiseen tietämykseemme. Ne eivät kuitenkaan muodosta takuuta mistään erityisestä tuoteominaisuudesta eivätkä laillisesti pätevää sopimussuhdetta.

- **Asiaankuuluvat lausekkeet**

H302 Haitallista nieltynä.

H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.

H318 Vaurioittaa vakavasti silmiä.

H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.

H332 Haitallista hengitettynä.

H335 Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.

H400 Erittäin myrkyllistä vesieliöille.

H410 Erittäin myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

- **Lyhenteet ja kirjainsanat:**

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (vaarallisten aineiden kansainvälistä maantiekuljetusta koskeva eurooppalainen sopimus)

IMDG: Kansainvälinen vaarallisten aineiden merikuljetussäännöstö

IATA: Kansainvälinen lentokuljetusliitto

GHS: GHS-asetus (Globally Harmonized System of classification and labeling of chemicals)

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances (kaupallisessa käytössä olevien kemiallisten aineiden eurooppalainen luettelo)

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances (eurooppalainen luettelo ilmoitetuista kemiallisista aineista)

CAS: Chemical Abstracts Service (kemikaaliabstraktipalvelu) (American Chemical Societyn alajaosto)

LC50: Tappava pitoisuus, 50 prosenttia

LD50: Tappava annos, 50 prosenttia

PBT: hitaasti hajoava, biokertyvä ja

myrkyllinen vPvB: erittäin hitaasti hajoava ja

erittäin biokertyvä Välitön myrk. 4: Välitön

myrkyllisyys, vaaraluokka 4

Vaur. silmiä 1: Vaikea silmävamma / silmän ärsytys, vaaraluokka 1

Ärs. silmiä 2: Vaikea silmävamma / silmän ärsytys, vaaraluokka 2

Allerg. ihoreaktio 1: Herkistyminen - iho, vaaraluokka 1

STOT SE 3: Elinkohtainen myrkyllisyys - kerta-altistuminen , vaaraluokka 3

Vesieliö, lyhytaikainen 1: Vaarallinen vesiympäristölle - välitön vaara, kategoria 1

Vesieliö, krooninen 1: Vaarallinen vesiympäristölle - krooninen vaara, luokka 1

- *** Muutokset edelliseen versioon.**